

ΜΕΡΟΣ Ε΄

Λαρίσης καί Λαρισαίων ζωή καί μνήμες

* * *

ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΡΑΝΤΑΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ε.Μ. Κ.Κ. ΛΑΡΙΣΑΣ - ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΦΙΛΟΛΑΟΣ ΤΛΟΥΠΑΣ: Ο ΓΝΩΣΤΟΣ-ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΣΥΜΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΣ

Τό όνομα «Γλούπας» δέν εἶναι ἄγνωστο στήν Λάρισα. Οἱ περισσότεροι Λαρισαῖοι τῆς προηγούμενης γενιᾶς γνώρισαν τόν διακεκριμένο φωτογράφο Τάκη Τλούπα καί ἄρκετοί νεώτεροι ἔχουν ἀκούσει γι' αὐτόν ἢ ἔχουν γνωρίσει μέρος τοῦ σημαντικοῦ ἔργου πού ἄφησε ὡς παρακαταθήκη στήν πόλη του. Γιά τόν λόγο αὐτό, ὁ Δῆμος Λαρισαίων τόν τίμησε ιδιαίτερα στά ἐκατό χρόνια ἀπό τή γέννησή του, κηρύσσοντας τό 2020 «ἔτος Τάκη Τλούπα».

Πόσοι Λαρισαῖοι ὅμως γνωρίζουν ὅτι ὑπάρχει κι ἓνας δεύτερος Τλούπας, ὁ Φιλόλαος, ἀδερφός τοῦ Τάκη, διακεκριμένος γλύπτης, γνωστός καί καταξιωμένος στή Γαλλία καί γενικότερα στό ἐξωτερικό, σχεδόν ἄγνωστος ὅμως στήν ἴδια του τήν πόλη;

Ὁ Φιλόλαος γεννήθηκε στήν Λάρισα τό 1923, σέ μιᾶ οἰκογένεια ἀνθρώπων πού δημιουργοῦσαν μέ τά χέρια τους ὄμορφα ἀντικείμενα (παππούς χαλκουργός, πατέρας ξυλουργός, μπτέρα μοδίστρα). Βοηθώντας μαζί μέ τόν ἀδερφό του τόν Τάκη τόν πατέρα τους ἔμαθαν νά σκαλίζουν τό ξύλο καί νά χειρίζονται τόν τόρνο. Ἀπό μικρός ἔδειξε τήν κλίση του στήν ζωγραφική καί στήν γλυπτική. Μόλις δεκαεννέα ἐτῶν, φιλοτέχνησε τή γλυπτή προτομή τοῦ συνταγματάρχη Λιάπκιν, μυθιστορηματικοῦ προσώπου τοῦ ὁμώνυμου βιβλίου τοῦ Μ. Καραγάτση, προκεμένου νά τή δωρίσει στόν συγγραφέα καί φίλο του. Μάλιστα, ἐπειδή ἦταν δύσκολο στά μετακατοχικά χρόνια νά βρεῖ πηλό πῆρε λάσπη ἀπό τόν Πηνειό γιά νά φτιάξει τήν προτομή τοῦ Λιάπκιν τήν ὅποια ἔφησε σέ περιφερειακό ἀρτοποιεῖο (!). (Ἡ προτομή βρίσκεται στήν Λάρισα, σέ ἰδιωτική συλλογή).

Τό 1944 ἔφυγε ἀπό τήν Λάρισα γιά τήν Ἀθήνα, προκεμένου νά φοιτήσει στήν Ἀνωτάτη Σχολή Καλῶν Τεχνῶν. Τή διετία 1947-1949 ἀναγκάστηκε νά ἀκόψει τίς σπουδές του γιά νά ὑπηρετήσει τήν στρατιωτική του θητεία. Τοποθετήθηκε στήν Λάρισα. Καθώς οἱ ἱεραρχικά ἀνώτεροί του διάκινται εὐνοϊκά

ἀπέναντί του, τοῦ ἐμπιστεύονται τὴν κατασκευὴ τοῦ γλυπτοῦ διακόσμου τοῦ νεόδμητου ναοῦ τῆς Μεταμορφώσεως τῆς πόλης μας. Ἐκεῖ γνώρισε καὶ συνεργάστηκε μετὰ τὸν ζωγράφο Ἀγνίνορα Ἀστεριάδη (μαθητὴ τοῦ Φώτη Κόντογλου) καὶ τὸν ἀγιογράφο Δοῦκα.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῶν σπουδῶν του φιλοτεχνεῖ ἐπίσης ἀρκετὰ γλυπτὰ πορτραῖτα φίλων του, πού ἐξακολουθοῦν νὰ βρίσκονται στὰ χέρια τῶν ἀπογόνων τους, στὴν Λάρισα.

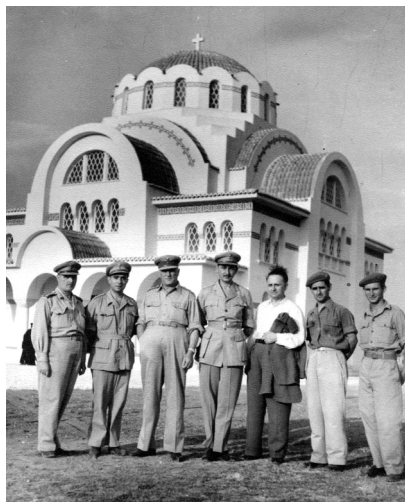
Ἐκτός τῶν γλυπτῶν πού ὑπάρχουν σὲ ἰδιωτικές συλλογές, τὴν πόλη κοσμοῦν δημόσια γλυπτὰ τοῦ Φιλόλαου σὲ ὀρισμένα σημεῖα τῆς πόλης μας.

Τὸ πρῶτο ἀπὸ αὐτὰ βρίσκεται στὴν μικρὴ πλατεία στὸ κέντρο τῆς Λάρισας, ἀνάμεσα στὶς ὁδούς Ρουσβελτ, Μανδηλαρᾶ καὶ Ἡλιοδώρου, μετὰ τὰ μεγάλα πλατάνια της

καὶ τίς πολυσύχναστες καφετέριες καὶ ταβέρνες, πού τῆς δίνουν ἰδιαίτερη ζωντάνια. Οἱ περισσότεροι τὴν ἀποκαλοῦν «Τρίγωνη πλατεία», γιατί δὲν γνωρίζουν ὅτι τὸ ἐπίσημο ὄνομά της εἶναι «Πλατεία Γεωργάκη Ὀλύμπιου». Στὸ κέντρο της βρίσκεται ἡ προτομὴ τοῦ ἥρωα. Ἀπὸ ὅσους τὴν ἔχουν προσέξει, ἐλάχιστοι εἶναι αὐτοὶ πού ἀναρωτήθηκαν γιὰ τὸ ποιὸς εἶναι ὁ δημιουργὸς της.

Πρόκειται γιὰ ἓνα ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔργα τοῦ Φιλόλαου καὶ τὸ πρῶτο σὲ δημόσιο χῶρο. Τοῦ ἀνατέθηκε ἀπὸ τὸν ΜΕΣ «Ἀριστεύς» τὸ 1947. «Ὁ «Ἀριστεύς», θέλοντας νὰ ικανοποιήσει ὅλους, μοίρασε τὴν δουλειὰ σὲ σένα γιὰ τὴν προτομὴ καὶ στὸν Σκουτάρη γιὰ τὰ μάρμαρα, βάρθρα κ.λπ.», γράφει στὸν Φιλόλαο, πού βρισκόταν τότε στὴν Ἀθήνα ὡς σπουδαστὴς τῆς ΑΣΚΤ (Ἀνωτάτη Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν), ὁ Λαρισινὸς φίλος του Χ.Σ. (14/2/1947).

Εἶναι ἓνα ἔργο ἐντελῶς ἀκαδημαϊκό. Ὁ Φιλόλαος, ἀκολουθῶντας τὴν ἀντίληψη πού ἐπικρατοῦσε τότε στὴν ΑΣΚΤ, ἀποτυπώνει μετὰ πιστότητα τὴν φορεσιά τοῦ ἀρματολοῦ πού φέρει ὁ ἥρωας: πουκάμισο ἀνοιχτό, γιλέκο σταυρωτό, κλειστό ὡς ἐπάνω, ὅπως φοροῦσαν οἱ ὄρεσβιοι, δεῦτερο γιλέκο, ἀνοιχτό μπροστά, μετὰ μιὰ σειρὰ πλεχτὰ κουμπιὰ στὴν ἀριστερὴ ὡς πρὸς τὸν θεατὴ πλευρὰ

Εἰκ. 1. Οἱ πρωταγωνιστὲς θεμελιωτὲς τοῦ Ἱ. Ν. Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτήρος στὴν 1η Στρατιά. Μετὰ τὸ σακάκι στὸ χέρι ὁ Ἀγνίνορας Ἀστεριάδης, δίπλα του ὁ στρατιώτης Φιλόλαος καὶ ὁ πὸ δίπλα ὁ ἀγιογράφος Δοῦκας.

Εικ. 2. Τό πορτραίτο του Λιάπκιν, τό πρώτο σωσμένο σήμερα γλυπτό του Φιλόλαου. Βρίσκεται σέ ιδιωτική συλλογή Λαρισαίας καί θά δοθεί πρὸς ἐπιδιόρθωση.

του καί ἀπό πάνω ἡ φέρμελι, τό μανικωτό ζακέτο. Στό δεξί μανίκα μόλις πού διακρίνεται σκαλισμένη ἡ ὑπογραφή τοῦ καλλιτέχνη: Φιλόλαος.

Παρά τή μετωπικότητά της ἡ προτομή παρουσιάζει μιὰ ἐλαφρά στροφή τοῦ κεφαλιοῦ πρὸς τὰ δεξιὰ, πράγμα πού τῆς προσδίδει μιὰ ὑπόνοια ζωντάνιας. Τό κεφάλι, καί ἰδιαίτερα τό πρόσωπο, ἀποδίδεται ἀπολύτως ρεαλιστικά: λεπτομέρειες τῶν μαλλιῶν, ρυτίδες, ἀτομικά χαρακτηριστικά (μῦτη, φρυδιά, μουστάκι). Ἡ ἔκφραση ἀποπνέει ἡρεμία μὰ καί ἀποφασιστικότητα.

Ἡ προτομή εἶναι τοποθετημένη σέ μαρμάρινη, τετράπλευρη στήλη, πάνω σέ βάθρο μέ δύο ἄνισες βαθμίδες. Στὴν μπροστινὴ της πλευρὰ εἶναι χαραγμένο μέ μαῦρα, ἐλαφρῶς ἀρχαιοπρεπῆ γράμματα τό ὄνομα τοῦ ἥρωα.

Μερικά χρόνια ἀργότερα (1954), ἐγκατεστημένος ἤδη στό Παρίσι, ὁ Φιλόλαος καταπιάνεται καί πάλι μέ τή μορφή τοῦ Γεωργάκη Ὀλύμπιου, μελετώντας τὴν διεξοδικότερα καί μέ μιὰ νέα ὀπτική. Ἀποτέλεσμά της ἡ μακέτα γιὰ ἓναν ἀνδριάντα, πού ξαναδουλεύτηκε μεταξύ 1957-1960, ὕστερα ἀπὸ παραγγελία τοῦ Συλλόγου Λιβαδιωτῶν. Ἡ παραγγελία τελικά δέν ὀλοκληρώθηκε καί ἡ μακέτα, ὕψους 2,80 μ. βρίσκεται μέχρι σήμερα στό ἀτελιέ τοῦ γλύπτη στὴν Γαλλία. Ἡ εξέλιξη τῆς δουλειᾶς τοῦ καλλιτέχνη εἶναι ἐδῶ φανερή. Πρῶτα πρῶτα τό ὑλικό. Τό μάρμαρο, κατεξοχὴν παραδοσιακό ὑλικό, τό διαδέχονται τώρα οἱ πειραματισμοί σέ μέταλλο: τό συγκεκριμένο ἔργο εἶναι κατασκευασμένο ἀπὸ σφυρήλατο σίδηρο μέ ἐμφανεῖς τῆς ἐνώσεως τῶν ἐπιμέρους κομματιῶν του. Ἡ διαφορὰ δέν εἶναι μόνο στό ὑλικό, ἀλλὰ καί στό στίσιμο καί τὴν ὅλη ἀπόδοση τῆς μορφῆς.

Ὁ ἥρωας εἰκονίζεται ὄρθιος. Πατάει γερά στὰ δυὸ του πόδια, πού ἀνεβαίνουν παράλληλα, μέ τό δεξί ἐλαφρὰ προτεταμένο. Στό δεξί του χέρι κρατᾷ κυρτό ξίφος (γιαταγάνι). Ἡ ἐλαφρὰ κίνηση χερῶν καί ποδιῶν σπάζει ἀνεπαίσθητα τὸν

αύστηρά μετωπικό, τετράγωνο, στατικό χαρακτήρα του έργου.

Σέ γράμμα του στον Λαρισινό φίλο του Χ.Σ. (20/11/54), με τον οποίο μοιράζεται τίς σκέψεις του και διατηρεί τήν επαφή με τήν γενεαλογία του, ό καλλιτέχνης γράφει για τό έργο: «Γενικά έχει χαρακτήρα πρωτόγονο και έντελώς άπλό, τετραγωνικό και παλληκαρίσιο. Νομίζω πώς έτσι θά ήταν αυτοί οι παλληκαράδες». Η άπλοποίηση της μορφής σέ σχέση με τήν προτομή είναι εμφανής. Η άφαίρεση διαδέχεται τον ρεαλισμό, καθώς εγκαταλείπεται κάθε προσπάθεια άπόδοσης άτομικών χαρακτηριστικών και διατηρούνται μόνον τά βασικά προσδιοριστικά στοιχεία της ιδιότητας του ήρωα (μουστάκι, φουστανέλα, τσαρούχια) πού παραπέμπουν γενικά στους άρματολούς αγωνιστές του '21.

Τό όριζόντιο, καμπυλόσχημο γιαταγάνι σπάζει τήν καθετότητα και τίς ευθείες γραμμές της μορφής εμπλουτίζοντας εικαστικά τό έργο. Χαρακτηριστικό της σχηματοποίησης είναι τό πλάσιμο του χεριού πού κρατάει τό γιαταγάνι: τετραγωνισμένο και στιβαρό άποδίδει εύγλωττα τήν δύναμη και τήν άποφασιστικότητα του ήρωα, τό πνεύμα «αυτών των παλληκαράδων» όπως τό συνέλαβε ή δημιουργική φαντασία του γλύπτη.

Ένα άλλο δημόσιο γλυπτό του Φιλόλαου βρίσκεται στό παλαιό κοιμητήριο της Λάρισας. Αν κανείς τό έπισκεφτεί προχωρώντας στον κεντρικό δρόμο άπό τήν είσοδο προς τον ιερό ναό, θά προσέξει ίσως στά άριστερά του ένα έπι-

Εικ. 3. Μιά άκόμη φωτογραφία-ντοκουμέντο: Ο Φιλόλαος παρίσταται ό ίδιος στήν τοποθέτηση του γλυπτού Έθνικής Αντίστασης στό πάρκο Άλκαζάρ. Τό γεγονός ότι είναι ήμίγυμνος και ξυπόλητος μαρτυρεί ότι μάλλον πρόκειται για τό καλοκαίρι του 1991, 30 χρόνια πριν. Ο "λόφος" στον όποιο στήθηκε τό μνημείο είναι ύπό διαμόρφωση, άφου δέν έχουν τοποθετηθεί άκόμη οι πέτρινες πλάκες (φαίνονται τό μπετόν και οι σιδεριές).

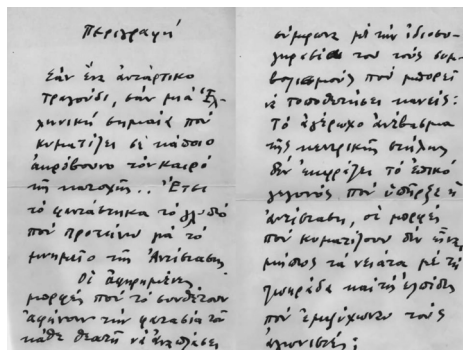
Εικ. 4. Τό πορτραίτο του Γεωργίακη Όλυμπιου, στό κέντρο τής όμώνυμης πλατείας στή Λάρισα. Στό δεξί μανίκι μόλις πού διακρίνεται σκαλισμένη ή ύπογραφή του καλλιτέχνη: ΦΙΛΟΛΑΟΣ (φωτ. Π. Δομούσης).

βλητικό έπιτύμβιο μνημείο: τήν μαρμαρίνη προτομή ενός έντυπωσιακού, ήλικωμένου άστού, μέ σακάκι, γιλέκο καί γραβάτα, πού έδράζεται σέ ένεπίγραφη μαρμαρίνη στήλη διακοσμημένη μέ ανάγλυφα στάχυα. Τό εικονιζόμενο πρόσωπο είναι ο Στέφανος Κουκουτάρας (1876-1955), έπιχειρηματίας, ιδιοκτήτης ύφαντουργείου. Τό έργο αυτό τό παρήγειλε ο ίδιος ο Κουκουτάρας από τόν Φιλόλαο, όσο άκόμα ήταν έν ζωή. Έργο ρεαλιστικό, όπως καί όλα τα έως τότε έργα του καλλιτέχνη, εικονίζει έναν σωματώδη, παχύ άντρα, ντυμένο μέ κοστούμι, όπως συνήθιζαν οι άστοί τής έποχής, μέ τά δύο του χέρια άκουμπισμένα στήν προτεταμένη του κοιλιά. Στό άριστερό του χέρι διακρίνεται καθαρά το διπλωμένο κομπολόι του, σάν μόλις πριν λίγο νά σταμάτησε νά τό παίξει. Η έκφραση του προσώπου του είναι σοβαρή, σκυθρωπή, τονισμένη από τήν γραμμή των χειλιών του, πού σχηματίζουν καμπύλη προς τά

κάτω καί από τό σμίξιμο των φρυδιών του πάνω από τήν σαρκώδη μύτη του. Η φαλάκρα καί ή πλαδαρότητα του προσώπου προδίδουν τήν προχωρημένη ήλικία του. Τά μάτια του άτενίζουν κάπου μακριά, όπως άρμόζει προφανώς σέ κάποιον πού έχει ήδη έγκαταλείψει τά έγκόσµα, πράγμα όμως πού έρχεται σέ αντίθεση μέ τήν ύλική ύπόσταση του εύτραφούς σώματος ενός καλοζωισμένου, εύκατάστατου άνθρώπου.

Τό έργο έκτέθηκε στήν Άθήνα τόν Άπρίλιο του 1950, στήν ομαδική έκθεση του Ζαπτείου «Ζωγράφοι καί γλύπτες». Ο Φιλόλαος βρισκόταν τότε στο τελευταίο έτος τής Σχολής. «Δέν ξέρω τί νά σās πρωτογράψω άπ' τά γεγονότα τής έκθεσης», γράφει ο καλλιτέχνης στον φίλο του Χ.Σ. στις 16-4-50. «Ο Καραγά-

τσης ήρθε χτές σάν κριτικός της «Βραδυνης». Τοῦ ἄρесе η δουλειά μου καί ιδιαίτερα ὁ Κουκουτάρας πού εἶναι καί συγγενής του καί τόν ξέρει καλά. Μοῦ ζήτησε φωτογραφίες, μάλιστα καί ὀλόκληρης τῆς προτομῆς τίν φωτογραφία. Τόν λέω ὅτι αὐτή δέν ἀντιπροσωπεύει τίν ἐκθεση καί λέει τό πῶς θά τί βάλει καί πῶς θά τό παρουσιάσει εἶναι δικός του λογαριασμός. Ἄνυπομονῶ νά ἰδῶ τί θά γίνει».

Εἰκ. 5. Τό χειρόγραφο τοῦ Φιλόλαου στό ὅποιο περιγράφει πῶς θά ἤθελε νά εἶναι τό γλυπτό πρὸς τιμὴν τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης.

Τό φθινόπωρο τῆς ἴδιας χρονιάς, ἔχοντας πάρει τό δίπλωμά του ἀπό τίν ΑΣΚΤ, ὁ Φιλόλαος φεύγει γιά σπουδές στό Παρίσι, ὅπου τελικά θά ἐγκατασταθεῖ μόνιμα.

Ἐκεῖ, ἀκολουθῶντας τίς σύγχρονες εἰκαστικές τάσεις, ἀπομακρύνεται σταδιακά ἀπό τόν κλασικισμό καί τόν ρεαλισμό καί ὁδηγεῖται σταθερά πρὸς τίν ἀφαίρεση καί τόν μοντερνισμό.

Πειραματίζεται μέ διάφορα ὑλικά, ὅπως πέτρα, ξύλο, μολύβι, σίδηρο, μέ τελική προτίμηση τόν ἀνοξειδωτο χάλυβα.

Ἀπό τό 1971 ἀρχίζει νά δημιουργεῖ ἔργα ἀπό πλυμένο σκυρόδεμα (beton lane), μέ ταινίες ἀπό ἀνοξειδωτο χάλυβα, μιὰ τελειῶς καινούργια τεχνική, καθαρὰ δική του.

Σταθμὸ στίν καριέρα του ἀποτελεῖ ἡ γνωριμία του μέ τόν ἀρχιτέκτονα Ἄντρέ Γκομῆς (Andre Gomis), σέ συνεργασία μέ τόν ὁποῖο (1961) ἀρχίζει ἡ δημιουργία μιᾶς μακρᾶς σειρᾶς μνημειακῶν γλυπτῶν ἐνταγμένων στίν ἀρχιτεκτονική κτιριακῶν ἐγκαταστάσεων, μέ σημαντικότερο ὅλων τούς ὑδατόπυργους τῆς πόλης Βαλάνς (Valence) (1963-1971).

Συνολικά συνεργάστηκε μέ περισσότερους ἀπό σαράντα ἀρχιτέκτονες καί δημιούργησε ἔργα πού βρίσκονται διάσπαρτα σέ πάγκα, πλατείες, σχολεῖα καί δημόσιους χώρους στό Παρίσι καί σ' ὀλόκληρη τίν Γαλλία καί ὀρισμένα στίν Ἑλλάδα (Βόλος, Λάρισα, Θεσσαλονίκη, Ἀθήνα).

Τά καλοκαίρια ὁ Φιλόλαος γυρίζει πάντα στίν Ἑλλάδα. Ἀρχικά στόν Πλα-

Εικ. 6. Τό γλυπτό του Φιλόλαου στό παλιό κοιμητήριο τῆς Λάρισας. Παραγγελία ἐν ζωῇ ἀπό τόν ἐπιχειρηματία Στέφανο Κουκουτάρα.

μορφωμένοι δεξιά κι ἀριστερά χώροι καί τό πάρκο ἀνοίγεται ἐλεύθερα ὡς τόν δρόμο ἀριστερά καί τό ἀνάχωμα δεξιά.

«Φτερό» τό λένε πολλοί αὐτό τό μνημεῖο, γιατί τούς θυμίζει φτερό ἀεροπλάνου, πού καταρρίφθηκε, λέει, στόν πόλεμο. Ὁχι, ὅμως! Τό μνημεῖο τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης τοῦ Φιλόλαου στό Ἄλκαζάρ δέν εἶναι οὔτε σπαθί οὔτε φτερό οὔτε κάτι ἄλλο συγκεκριμένο. Ἡ μᾶλλον θά μπορούσε νά εἶναι καί σπαθί καί φτερό καί ὅ,τι ἄλλο μπορεῖ νά γεννήσει ἡ φαντασία τοῦ κάθε θεατῆ ἀτενίζοντάς το. Γιατί εἶναι μιά ἀφηρημένη, καθαρά συμβολική μορφή. Ἔτσι τίν θέλησε ὁ δημιουργός τῆς.

Τό ἐξηγεῖ ὁ ἴδιος σέ κείμενο πού πιθανότατα ἔστειλε τότε στήν Δημοτική Ἀρχή, προκειμένου νά ἐξηγήσει τίς προθέσεις του:

«Μιά στίλη, σάν ἓνα κομμάτι βράχου τῶν ἑλληνικῶν βουνῶν, ἐκφρασμένο στό ἀναλλοίωτο μέταλλο πού εἶναι ὁ ἀνοξειδωτος χάλυβας.

Μιά στίλη, τῆς ὁποίας τό κύριο χαρακτηριστικό θά εἶναι ὁ ἀγέρωχος χαρακτίρας καί ἡ ὑποβολή τοῦ μεγαλείου.

Ἔτσι τό φανταστικά τό μνημεῖο αὐτό γιά τή Λάρισα.

Ἡ ἀπογύμνωσι κάθε ἀνεκδοτικοῦ στοιχείου πάνω στή στίλη εἶναι θεληματική καί ἀποβλέπει στή δημιουργία καί ὑποβολή ἐκστασης στήν ἐνατένισή τῆς καί συγχρόνως δημιουργία ἀτμόσφαιρας εἰρήνης μέ τίν ἀπλότητα τοῦ συνόλου.

Ἡ ἀνάτασι γενικά τῆς μορφῆς, εἶναι ἡ ἀνάτασι τοῦ ἰδανικοῦ τῆς λευτεριάς.

Ἡ ρωγμῆ, στοιχεῖο πλαστικό πού πλουταίνει τίν μεγάλη ἀπλότητα τῆς

ταμῶνα, στό σπίτι πού ἔκτισε ὁ ἴδιος τό 1958, κι ἀργότερα στό σπίτι του στόν Ἅγιο Δημήτριο τοῦ Πηλίου. Ποτέ δέν ξεχνάει τίν γενέθλια πόλη, γι' αὐτό καί συμμετέχει πρόθυμα σέ διαγωνισμό πού προκηρύσσει ὁ Δήμος Λαρίσης γιά τίν ἀνέγερσι μνημείου Ἐθνικῆς Ἀντίστασης στό πάρκο τοῦ Ἄλκαζάρ, στόν ὁποῖο καί κερδίζει τό πρῶτο βραβεῖο (1991).

Πρόκειται γιά τό ἀτσάλινο μνημεῖο πού συναντᾶ κανεῖς περπατώντας στόν κεντρικό δρόμο τοῦ πάρκου, στό σημεῖο πού τελειώνουν οἱ δια-

σπίλης, χωρίς νά τήν διασπάξει εἶναι σάν μιά πληγή. Ἡ πληγή πού δέχτηκε ἡ ἀντίσταση, στήν περίοδο τοῦ ἀγῶνα της καί μετά.

Ἡ ἑλικοειδής μορφή μετατρέπει μιά ἀπλή μορφή, σέ μορφή πολυσύνθετη, τέτοια ἦταν ἡ ἀντίσταση».

Ἐλεύθερη λοιπόν θέλει ν' ἀφήσει τή φαντασία τοῦ κάθε θεατῆ ὁ καλλιτέχνης, «νά ἀναπλάσει σύμφωνα μέ τήν ἰδιοσυγκρασία του τοὺς συμβολισμούς πού μπορεῖ νά τοποθετήσῃ κανεῖς».

Ὁ Φιλόλαος ἔχει παρουσιάσει τήν δουλειά του σέ ἐκθέσεις ὁμαδικές καί ἀτομικές στήν Γαλλία, στήν Ἑλλάδα καί ἄλλοῦ στόν κόσμο καί ἔχει συμμετάσχει σέ πολλοὺς τοπικούς καί διεθνεῖς διαγωνισμούς.

Τό 1984 ἡ Ἀκαδημία Ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ Παρισιοῦ τοῦ ἀπένευμε τό μετάλλιο τῶν πλαστικῶν τεχνῶν γιά τό σύνολο τοῦ ἔργου του.

Ἐπίσης, τό 2000 τοῦ ἀπονειμήθηκε ἀπό τό γαλλικό κράτος ὁ τίτλος τοῦ ἀξιωματοῦχου τοῦ Τάγματος Γραμμάτων καί Τεχνῶν.

Γενικά ὑπῆρξε μιά διεθνῶς ἀναγνωρισμένη καλλιτεχνική προσωπικότητα, μέ πλούσιο καί πολύμορφο ἔργο στό χῶρο τῆς γλυπτικῆς.

Πέθανε στό Παρίσι τό 2010.

Ἐναν χρόνο πρῖν τόν θάνατό του (16.1.2009) τό Τμήμα Κεντρικῆς & Δυτικῆς Θεσσαλίας τοῦ ΤΕΕ τίμησε τόν μεγάλο Λαρισαῖο καλλιτέχνη στήν ἐτήσια πρωτοχρονιάτικη ἐκδήλωσή του πού εἶχε ὡς εἰδικό θέμα αὐτό στό ὁποῖο ἀφιερώθηκε ὁ Φιλόλαος σέ ὅλη του τήν ζωή: «Διαμόρφωση Ἐλεύθερων δημόσιων χώρων – ἀρχιτεκτονική καί εἰκαστική συνέργεια». Ἦταν ἡ πρώτη καί ἡ τελευταία φορά πού τόν τίμησε ἡ πόλη του. Τήν χρονιά πού ἔρχεται κλείνουν ἑκατό χρόνια ἀπό τή γέννησή του κι ὁ Δῆμος Λαρισαίων, γιά νά τόν τιμήσει ἔχει κηρύξει τό 2023 «ἔτος Φιλόλαου». Ἄς ἐλπίσουμε ὅτι, μέ ἀφορμή τό «ἔτος Φιλόλαου» καί τίς σχετικές ἐκδηλώσεις πού θά διοργανωθοῦν, ἡ πόλη μας καί οἱ σημερινοί της κάτοικοι θά γνωρίσουν καλύτερα αὐτόν τόν σημαντικό καί καταξιωμένο καλλιτέχνη, τόν Φιλόλαο (Γλοῦπα), τόν γνωστό - ἄγνωστο συμπολίτη μας.

ΚΙΝΗΣΗ ΠΟΛΙΤΩΝ «ΛΑΡΙΣΑΙΟΙ ΦΙΛΟΙ ΦΙΛΟΛΑΟΥ»